

Reforma programowa a organizacja pracy szkół ponadgimnazjalnych

Jabłonna, kwiecień 2011.

Podstawa programowa wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego.

Tomy 1-8. Załączniki nr 1, 2 i 4 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 23 grudnia 2008 roku w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół z komentarzem.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zmiany w szkolnych planach nauczania dla II i IV etapu edukacyjnego wynikające z Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17):

1. II etap edukacyjny: zostały wprowadzone zmiany nazw niektórych obowiązkowych zajęć edukacyjnych, a mianowicie w miejsce *techniki – zajęcia techniczne* i w miejsce *informatyki – zajęcia komputerowe*;

2. IV etapie edukacyjnym:

a) zostały wprowadzone zmiany nazw niektórych obowiązkowych zajęć edukacyjnych: w miejsce *technologii informacyjnej – informatyka, przysposobienia obronnego – edukacja dla bezpieczeństwa*.

b) zostały ustalone następujące przedmioty uzupełniające: *przyroda, historia i społeczeństwo, zajęcia artystyczne i ekonomia w praktyce*,

Zmiany w szkolnych planach nauczania dla II i IV etapu edukacyjnego wynikające z rozporządzenia w sprawie podstawy programowej

3. w liceach i technikach przedmioty obowiązkowe mogą być nauczane w zakresie podstawowym lub w zakresie rozszerzonym:

a)tylko w zakresie podstawowym: *wiedza o kulturze, podstawy przedsiębiorczości, wychowanie fizyczne i edukacja dla bezpieczeństwa;*

b)tylko w zakresie rozszerzonym: *historia muzyki, historia sztuki, język łaciński i kultura antyczna, filozofia.*

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zmiany w szkolnych planach nauczania dla II i IV etapu edukacyjnego wynikające z rozporządzenia w sprawie podstawy programowej

3.c) w zakresie podstawowym i w zakresie rozszerzonym:

-*język polski, język obcy nowożytny* na poziomie IV.1, *matematyka*; uczeń realizuje zakres podstawowy albo zakres rozszerzony (wymagania szczegółowe dla zakresu rozszerzonego obejmują także wszystkie wymagania szczegółowe dla zakresu podstawowego);

-*historia, wiedza o społeczeństwie, geografia, biologia, chemia, fizyka, informatyka*; uczeń obowiązkowo realizuje zakres podstawowy (zakres rozszerzony stanowi kontynuację nauczania danego przedmiotu w zakresie podstawowym,

Zmiany w szkolnych planach nauczania dla II i IV etapu edukacyjnego wynikające z rozporządzenia w sprawie podstawy programowej

4. a) dla uczniów, którzy wybiorą kształcenie w zakresie rozszerzonym z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych przewidziany jest dodatkowo przedmiot uzupełniający *historia i społeczeństwo*,

b) dla uczniów, którzy wybiorą kształcenie w zakresie rozszerzonym z przedmiotów humanistycznych przewidziany jest dodatkowo przedmiot uzupełniający *przyroda*, który poszerzy ich wiedzę w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych.

Przedmioty nauczone na III i IV etapie edukacyjnym

Nazwa przedmiotu	III etap edukacyjny	IV etap edukacyjny	
		zakres podstawowy	zakres rozszerzony
Język polski	■	■	■
Języki obce nowożytne	■	■	■
Wiedza o kulturze		■	
Muzyka	■		
Historia muzyki			■
Plastyka	■		
Historia sztuki			■
Język łaciński i kultura antyczna			■
Filozofia			■
Historia	■	■	■
Wiedza o społeczeństwie	■	■	■
Podstawy przedsiębiorczości		■	
Geografia	■	■	■
Biologia	■	■	■
Chemia	■	■	■
Fizyka	■	■	■
Matematyka	■	■	■
Informatyka	■	■	■
Wychowanie fizyczne	■	■	
Edukacja dla bezpieczeństwa	■	■	
Wychowanie do życia w rodzinie ²⁾	■	■	
Etyka	■	■	
Język mniejszości narodowej lub etnicznej ³⁾	■	■	■
Język regionalny – język kaszubski ³⁾	■	■	■

Co określa podstawa programowa kształcenia ogólnego?

Podstawa programowa opisuje cele oraz treści kształcenia dla każdego przedmiotu, na koniec każdego etapu edukacyjnego:

- etap I - klasy I-III szkoły podstawowej (nauczanie wczesnoszkolne)
- etap II - klasy IV-VI szkoły podstawowej
- etap III - gimnazjum
- etap IV - szkoła ponadgimnazjalna

Treści kształcenia obejmują:

- **wiedomości**, które uczniowie powinni zdobyć
- **umiejętności**, które uczniowie powinni opanować
- **postawy**, które szkoła u uczniów powinna kształtować

Reforma programowa- język efektów

Stara podstawa programowa koncentrowała się na opisie **procesu** kształcenia.

Dla zróżnicowanych populacji uczniów centralny opis procesu kształcenia nie zdaje egzaminu, bo proces musi też być zróżnicowany.

Dlatego nowa podstawa programowa formułuje treści nauczania w języku **efektów** kształcenia.

Taki opis jest zbieżny z ideą europejskich **ram kwalifikacji***. Ramy te pozwolą ustalać relacje między kwalifikacjami zdobytymi w różnych krajach Unii Europejskiej.

* zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady Europy z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (2008/C111/01).

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Podstawa programowa -język wymagań

Dla każdego przedmiotu, na koniec każdego etapu kształcenia:

- cele kształcenia sformułowane są w języku wymagań ogólnych
- treści nauczania oraz oczekiwane umiejętności uczniów sformułowane są w języku wymagań szczegółowych

Wymagania te stanowią:

- podstawę oceniania wewnątrzszkolnego
- **jedyną** podstawę oceniania na egzaminach zewnętrznych (standardy wymagań egzaminacyjnych znikają)

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Podstawa programowa –ciągłość kształcenia

Wymagania szczegółowe w ramach jednego przedmiotu nie powtarzają się.

Spiralność, podobnie jak: chronologia realizacji, rozkład materiału, metodyka podawania treści są atrybutami programu nauczania, nie podstawy programowej.

Wymagania z etapów wcześniejszych obowiązują na wszystkich etapach późniejszych.

Np. na maturze obowiązują również wymagania gimnazjalne.

Wymagania zdefiniowane na etapie późniejszym nie obowiązują na egzaminach po etapach wcześniejszych.

Np. wymagania dotyczące trygonometrii są zdefiniowane w podstawie dla liceum, a zatem nie obowiązują na egzaminie gimnazjalnym.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Po ukończeniu szkoły podstawowej uczeń kontynuuje kształcenie ogólne na III i IV etapie edukacyjnym. III etap edukacyjny realizowany jest w gimnazjum, zaś IV etap edukacyjny realizowany jest w szkole ponadgimnazjalnej.

Kształcenie ogólne na III i IV etapie edukacyjnym, choć realizowane w dwóch różnych szkołach, **tworzy programowo spójną całość**

i stanowi fundament wykształcenia, umożliwiając zdobycie zróżnicowanych kwalifikacji zawodowych, a następnie ich późniejsze doskonalenie lub modyfikowanie, otwierając proces kształcenia się przez całe życie.

Na III i IV etapie edukacyjnym wymaga się od uczniów także wiadomości i umiejętności zdobytych na wcześniejszych etapach edukacyjnych.

Celem kształcenia ogólnego na III i IV etapie edukacyjnym jest:

- 1) przyswojenie przez uczniów określonego zasobu wiadomości na temat faktów, zasad, teorii i praktyk;
- 2) zdobycie przez uczniów umiejętności wykorzystania posiadanych wiadomości podczas wykonywania zadań i rozwiązywania problemów;
- 3) kształtowanie u uczniów postaw warunkujących sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

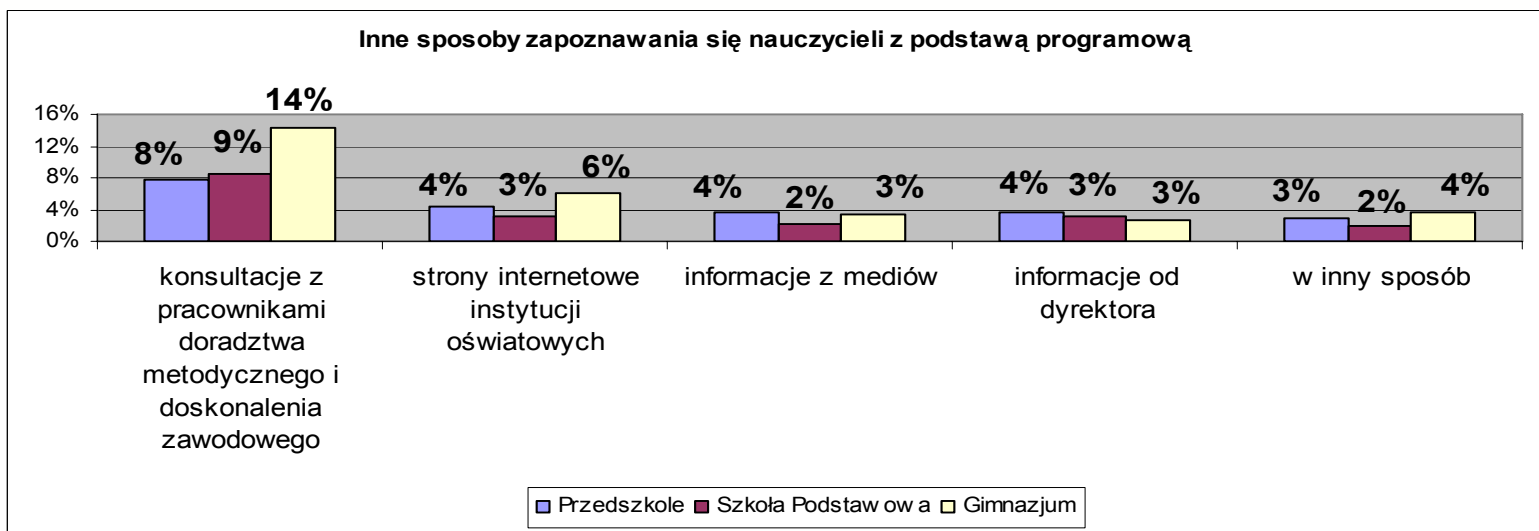
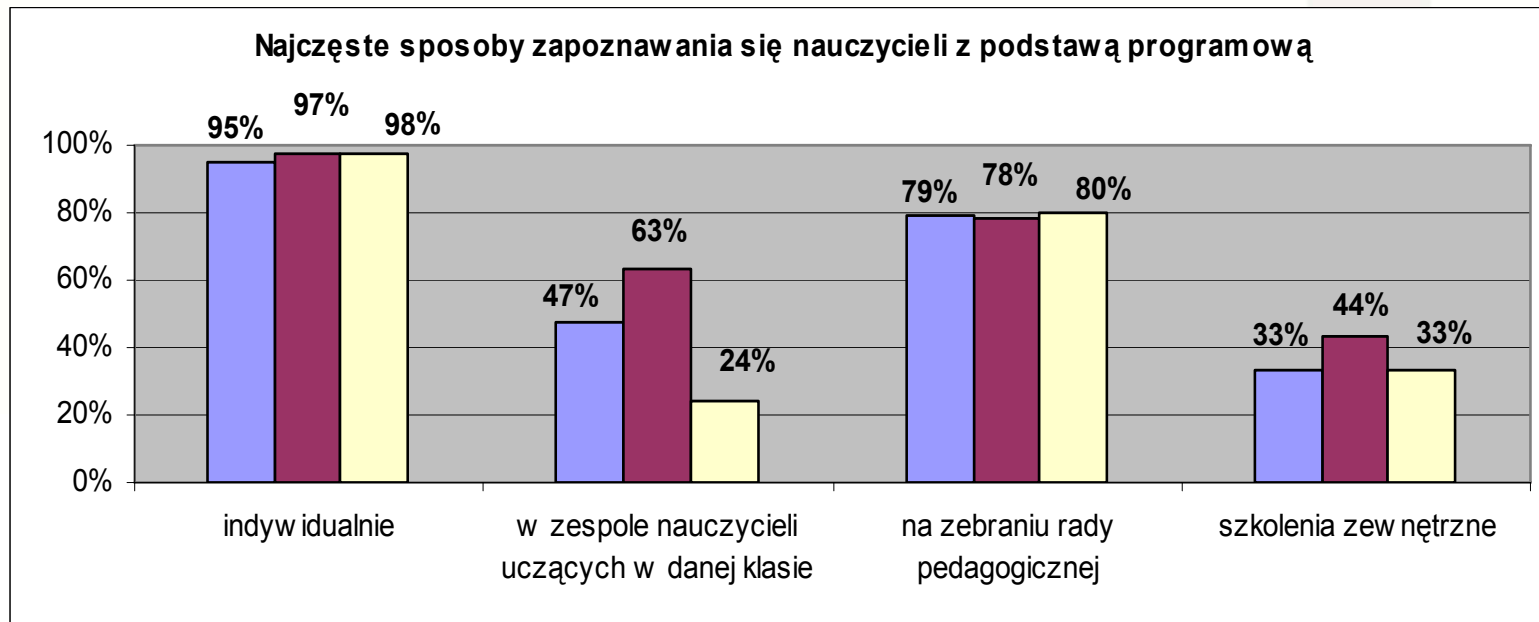

Do najważniejszych umiejętności zdobywanych przez ucznia w trakcie kształcenia ogólnego na III i IV etapie edukacyjnym należą:

- 1) czytanie - umiejętność rozumienia, wykorzystywania i refleksyjnego przetwarzania tekstów, w tym tekstów kultury, prowadząca do osiągnięcia własnych celów, rozwoju osobowego oraz aktywnego uczestnictwa w życiu społeczeństwa;
- 2) myślenie matematyczne - umiejętność wykorzystania narzędzi matematyki w życiu codziennym oraz formułowania sądów opartych na rozumowaniu matematycznym;
- 3) myślenie naukowe - umiejętność wykorzystania wiedzy o charakterze naukowym do identyfikowania i rozwiązywania problemów, a także formułowania wniosków opartych na obserwacjach empirycznych dotyczących przyrody i społeczeństwa;
- 4) umiejętność komunikowania się w języku ojczystym i w językach obcych, zarówno w mowie, jak i w piśmie;
- 5) umiejętność sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno - komunikacyjnymi;
- 6) umiejętność wyszukiwania, selekcjonowania i krytycznej analizy informacji;
- 7) umiejętność rozpoznawania własnych potrzeb edukacyjnych oraz uczenia się;
- 8) umiejętność pracy zespołowej.

Jak poznawać podstawę programową?

Przedmiot uzupełniający: **PRZYRODA**

IV etap edukacyjny

	1. Fizyka	2. Chemia	3. Biologia	4. Geografia	
A. Nauka i świat	1. Metoda naukowa i wyjaśnianie świata	1.1	1.2	1.3	1.4
	2. Historia myśli naukowej	2.1	2.2	2.3	2.4
	3. Wielcy rewolucjoniści nauki	3.1	3.2	3.3	3.4
	4. Dylematy moralne w nauce	4.1	4.2	4.3	4.4
	5. Nauka i pseudonauka	5.1	5.2	5.3	5.4
	6. Nauka w mediach	6.1	6.2	6.3	6.4
	7. Nauka w komputerze	7.1	7.2	7.3	7.4
	8. Polscy badacze i ich odkrycia	8.1	8.2	8.3	8.4
B. Nauka i technologia	9. Wynalazki, które zmieniły świat	9.1	9.2	9.3	9.4
	10. Energia – od Słońca do żarówki	10.1	10.2	10.3	10.4
	11. Światło i obraz	11.1	11.2	11.3	11.4
	12. Sport	12.1	12.2	12.3	12.4
	13. Technologie współczesne i przyszłości	13.1	13.2	13.3	13.4
	14. Współczesna diagnostyka i medycyna	14.1	14.2	14.3	14.4
	15. Ochrona przyrody i środowiska	15.1	15.2	15.3	15.4
	16. Nauka i sztuka	16.1	16.2	16.3	16.4
C. Nauka wokół nas	17. Uczenie się	17.1	17.2	17.3	17.4
	18. Barwy i zapachy świata	18.1	18.2	18.3	18.4
	19. Cykle, rytmy i czas	19.1	19.2	19.3	19.4
	20. Śmiech i płacz	20.1	20.2	20.3	20.4
	21. Zdrowie	21.1	21.2	21.3	21.4
	22. Piękno i uroda	22.1	22.2	22.3	22.4
	23. Woda – cud natury	23.1	23.2	23.3	23.4
	24. Największe i najmniejsze	24.1	24.2	24.3	24.4

Tematy zajęć:

3. Wielcy rewolucjoniści nauki:
 - 3.1. Newton i teoria grawitacji; Einstein i teoria względności; Planck i pozostali twórcy teorii kwantów (Bohr, Dirac, Heisenberg);
 - 3.2. od Boyle'a do Mendelejewa - fizycy i chemicy XVIII i XIX wieku (Boyle, Lavoisier, Proust, Dalton, Mendelejew);
 - 3.3. Arystoteles i początki biologii; Linneusz i porządek przyrody; Darwin i wyjaśnianie różnorodności organizmów;
 - 3.4. odkrywanie i poznawanie kuli ziemskiej; Świat - przed i po Kolumbie.

Cele kształcenia - wymagania ogólne

Rozumienie metody naukowej, polegającej na stawianiu hipotez i ich weryfikowaniu za pomocą obserwacji i eksperymentów.

Treści nauczania - wymagania szczegółowe

Uczeń:

- 1) przedstawia dokonania wybranych uczonych na tle okresu historycznego, w którym żyli i pracowali;
- 2) na wybranych przykładach pokazuje, w jaki sposób uczeni dokonali swoich najważniejszych odkryć;
- 3) wykazuje przełomowe znaczenie tych odkryć dla rozwoju danej dziedziny nauki;
- 4) przedstawia przełom pojęciowy wprowadzony przez twórców mechaniki kwantowej (na przykład rolę determinizmu i indeterminizmu);
- 5) przedstawia znaczenie podróży Darwina na okręcie "Beagle" dla powstania teorii ewolucji na drodze doboru naturalnego i wyjaśnia, dlaczego jego dzieło O powstawaniu gatunków jest zaliczane do książek, które wstrząsnęły światem;
- 6) podaje kluczowe wydarzenia związane z eksploracją regionów świata oraz wskazuje zmiany społeczne i gospodarcze, jakie miały miejsce po kolejnych odkryciach geograficznych.

Zalecane warunki i sposób realizacji

Przyroda

Zajęcia przyroda służą utrwaleniu postawy naukowej wobec świata przyrody, zaciekawienia jego bogactwem i dostrzegania holistycznego charakteru nauk przyrodniczych.

Treści nauczania wydobywają poszczególne wątki wiedzy przyrodniczej odnoszące się do ważnych zagadnień naszej cywilizacji.

Zajęcia powinny mieć charakter interdyscyplinarny, a poszczególne wątki mogą być realizowane przez nauczycieli różnych specjalności (fizyka, chemia, biologia, geografia).

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem bogatego zaplecza doświadczalnego w zakresie każdej ze składowych dziedzin nauki.

HISTORIA W SZKOLE PONADGIMNAZJALNEJ PO ROKU 2012

SZKOŁA	KLASA	LICZBA LEKCJI W TYGODNIU	ZAKRES TREŚCI/ZAKRES TEMATYCZNY
Szkoła ponadgimnazjalna	3	4 HISTORIA poziom rozszerzony	Przygotowanie do matury Wiek XX Wiek XIX
	2	4 HISTORIA poziom rozszerzony	Przygotowanie do matury starożytność, średniowiecze, nowożytność
	3	2 HISTORIA I SPOŁECZEŃSTWO	dwa wątki chronologiczne, np.: Wiek XX – blok E Wiek XIX – blok D
	2	2 HISTORIA I SPOŁECZEŃSTWO	dwa wątki tematyczne, np. : „Wojskowość” – blok 8 „Ojczysty Panteon i ojczyste spory” – blok 9
	1	2 HISTORIA poziom podstawowy wszystkie typy szkół	Wiek XX (od 1918)

Przedmiot uzupełniający: **HISTORIA I SPOŁECZEŃSTWO**

Celem zajęć historia i społeczeństwo jest poszerzenie wiedzy z zakresu historii z elementami wiedzy o społeczeństwie i wiedzy o kulturze.

Poniższa tabela przedstawia przykładowe tematy zajęć. Dopuszcza się realizację wątku tematycznego zaproponowanego przez nauczyciela.

Na zajęciach można realizować

- bądź wątek tematyczny, czyli omówić wybrany temat we wszystkich epokach historycznych,
- bądź wątek epokowy, czyli omówić wszystkie tematy w zakresie wybranej epoki historycznej.

Zajęcia historia i społeczeństwo powinny objąć co najmniej **cztery takie wątki** (np. cztery wątki tematyczne lub dwa wątki tematyczne i dwa wątki epokowe).

ZAŁOŻENIA SZCZEGÓŁOWE
PRZYKŁAD I: NAUCZYCIEL WYBRAŁ
DWA WĄTKI TEMATYCZNE I DWA WĄTKI EPOKOWE:

Tematy zajęć:	Epoka:	Staro- żytność	Średnio- wiecze	Nowo- żytność	XIX w.	XX w.
1. Europa i Świat		A1	B1	C1	D1	E1
2. Język, komunikacja i media		A2	B2	C2	D2	E2
3. Kobieta i mężczyzna, rodzina		A3	B3	C3	D3	E3
4. Nauka		A4	B4	C4	D4	E4
5. Swojskość i obcość		A5	B5	C5	D5	E5
6. Gospodarka		A6	B6	C6	D6	E6
7. Rządzący i rządzeni		A7	B7	C7	D7	E7
8. Wojna i wojskowość		A8	B8	C8	D8	E8
9. Ojczysty Panteon i ojczyste spory		A9	B9	C9	D9	E9

PRZYKŁAD I

DWA WĄTKI TEMATYCZNE I DWA WĄTKI EPOKOWE

D. XIX w. Uczeń:

- D.1.1. opisuje politykę Europy wobec Chin, Indii i Japonii w XIX w.; ocenia znaczenie odkrycia kultur Chin, Indii i Japonii dla cywilizacji europejskiej;
- D.1.2. przedstawia spory o ocenę roli kolonializmu europejskiego dla Europy i terytoriów kolonizowanych;
- D.2.1. charakteryzuje kulturę masową społeczeństwa XIX-wiecznego;
- D.2.2. charakteryzuje nowe formy przekazu informacji w społeczeństwie XIX-wiecznym, ze szczególnym uwzględnieniem prasy i reklamy oraz fotografii;
- D.3.1. opisuje, na wybranych przykładach, wzory miłości romantycznej i analizuje trwałość tego wzorca kulturowego;
- D.3.2. wyjaśnia przemiany życia społecznego sprzyjające emancypacji kobiet i przejawy tego procesu;
- D.4.1. charakteryzuje XIX-wieczną fascynację „postępem”;
- D.4.2. charakteryzuje konsekwencje darwinizmu i teorii psychoanalizy w naukach społecznych i refleksji etycznej w XIX i XX w.;
- D.5.1. charakteryzuje obecność mitu „szlachetnego dzikusa” w literaturze epoki, opisuje europejskie wyobrażenia o mieszkańcach innych kontynentów zawarte w literaturze przygodowej;
- D.5.2. charakteryzuje i ocenia idee nacjonalizmu w XIX w.;
- D.6.1. charakteryzuje gospodarkę kapitalistyczną w XIX w.; opisuje miasto przemysłowe; wyjaśnia znaczenie kwestii robotniczej;
- D.6.2. charakteryzuje poglądy entuzjastów kapitalizmu oraz przedstawia krytyczne opinie na temat gospodarki kapitalistycznej w XIX w.; wyjaśnia główne założenia marksowskiej teorii ekonomicznej;

PRZYKŁAD I

DWA WĄTKI TEMATYCZNE I DWA WĄTKI EPOKOWE

E. XX w. Uczeń:

- E.1.1. charakteryzuje kontakty i wzajemne stosunki Stanów Zjednoczonych i Europy w XX w. z uwzględnieniem polityki, gospodarki i kultury;
- E.1.2. charakteryzuje stanowiska w sporze liberalizację światowego handlu i jej konsekwencje.
- E.2.1. analizuje obieg informacji w społeczeństwie XX-wiecznym; charakteryzuje znaczenie nowych form w komunikacji społecznej z uwzględnieniem radia, telewizji, filmu i Internetu; analizuje, w jaki sposób dostępne człowiekowi formy przekazu wpływają na treść przekazu;
- E.2.2. analizuje przykłady manipulacji językowych w propagandzie politycznej i reklamie.
- E.3.1. analizuje, na wybranych przykładach, przemiany obyczajowe w świecie zachodnim w XX w., z uwzględnieniem „rewolucji obyczajowej” lat 60;
- E.3.2. analizuje zmiany modelu rodziny w XX w., z uwzględnieniem przemian zaistniałych w życiu społeczeństwa polskiego.
- E.4.1. analizuje wybrane interpretacje socjologiczne odnoszące się do przemian życia społecznego w XX w.;
- E.4.2. przedstawia współczesne spory etyczne wokół uprawnień i granic poznawczych nauki.
- E.5.1. analizuje wielokulturowość społeczeństwa II Rzeczypospolitej;
- E.5.2. analizuje, na wybranych przykładach, współczesne społeczeństwa wielokulturowe.
- E.6.1. charakteryzuje gospodarkę realnego socjalizmu i jej konsekwencje;
- E.6.2. wyjaśnia, czym jest państwo opiekuńcze i opisuje jego genezę; opisuje kilka odmiennych przykładów współczesnych państw opiekuńczych; przedstawia argumenty w sporze o efektywność i sprawiedliwość państwa opiekuńczego.
- E.7.1. analizuje, na wybranych przykładach, działalność opozycji politycznej w PRL;
- E.7.2. objaśnia pojęcie antyutopii, odwołując się do prac Orwella i Huxleya.

PRZYKŁAD I

DWA WĄTKI TEMATYCZNE I DWA WĄTKI EPOKOWE

Wojna i wojskowość. Uczeń:

- A.8.1. charakteryzuje, na wybranych przykładach, strategię Aleksandra Wielkiego i Juliusza Cezara;
- A.8.2. charakteryzuje organizację i technikę wojenną armii rzymskiej;
- B.8.1. charakteryzuje etos rycerski;
- B.8.2. wyjaśnia, na wybranych przykładach, koncepcję wojny sprawiedliwej i niesprawiedliwej w średniowieczu;
- C.8.1. analizuje przyczyny i następstwa wojen religijnych w nowożytnej Europie;
- C.8.2. charakteryzuje wybrane sylwetki wodzów i ich strategię z okresu Rzeczypospolitej przedrozbiorowej;
- D.8.1. charakteryzuje, na wybranych przykładach, strategię Napoleona I; analizuje czarną i białą legendę napoleońską; wyjaśnia różnice w ocenie Napoleona I w Polsce i w innych państwach europejskich;
- D.8.2. charakteryzuje i porównuje trzy koncepcje stworzenia ładu światowego: Pax Romana, Pax Britanica i Pax Americana;
- E.8.1. analizuje wybrane przepisy prawa międzynarodowego o wojnie;
- E.8.2. charakteryzuje ruch pacyfistyczny; charakteryzuje wizję globalnej zagłady obecną w literaturze i filmach science-fiction.

PRZYKŁAD I
DWA WĄTKI TEMATYCZNE I DWA WĄTKI EPOKOWE
Ojczysty Panteon. Uczeń:

- A.9.1. charakteryzuje, na wybranych przykładach, antyczne wzory bohaterstwa, żołnierza i obrońcy ojczyzny oraz ich recepcję w polskiej myśli politycznej, tradycji literackiej oraz edukacyjnej późniejszych epok;
- A.9.2. charakteryzuje antyczny wzorzec obywatela oraz jego recepcję w polskiej myśli i praktyce politycznej późniejszych epok;
- B.9.1. charakteryzuje, na wybranych przykładach, koncepcje polityczne władców z dynastii piastowskiej;
- B.9.2. charakteryzuje oraz ocenia, na wybranych przykładach, rolę ludzi Kościoła w budowie państwa polskiego;
- C.9.1 charakteryzuje, na wybranych przykładach, postawy obywateli wobec wyzwań epoki (XVI – XVIII w.);
- C.9.2. charakteryzuje spory o przyczyny upadku I Rzeczypospolitej;
- D.9.1 charakteryzuje i ocenia polityczne koncepcje nurtu insurekcyjnego oraz nurtu realizmu politycznego;
- D.9.2. charakteryzuje spory o ocenę dziewiętnastowiecznych powstań narodowych;
- E.9.1. charakteryzuje spory o kształt Polski w XX w., uwzględniając cezury 1918 r., 1944-1945, 1989 r. oraz prezentuje sylwetki czołowych uczestników tych wydarzeń;
- E.9.2. charakteryzuje postawy społeczne wobec totalitarnej władzy, uwzględniając różnorodne formy oporu raz koncepcje współpracy lub przystosowania.

PRZYKŁAD II. CZTERY WĄTKI TEMATYCZNE

Tematy zajęć:	Epoka:	Staro- żytność	Średnio- wiecze	Nowo- żytność	XIX w.	XX w.
1. Europa i Świat		A1	B1	C1	D1	E1
2. Język, komunikacja i media		A2	B2	C2	D2	E2
3. Kobieta i mężczyzna, rodzina		A3	B3	C3	D3	E3
4. Nauka		A4	B4	C4	D4	E4
5. Swojskość i obcość		A5	B5	C5	D5	E5
6. Gospodarka		A6	B6	C6	D6	E6
7. Rządzący i rządzeni		A7	B7	C7	D7	E7
8. Wojna i wojskowość		A8	B8	C8	D8	E8
9. Ojczysty Panteon i ojczyste spory		A9	B9	C9	D9	E9

Zalecane warunki i sposób realizacji

Historia i społeczeństwo

Zajęcia historia i społeczeństwo służą poszukiwaniu dziedzictwa epok, zatem mają zarówno charakter poznawczy, jak i wychowawczy. Ich celem jest utrwalenie pozytywnej postawy wobec przeszłości - gotowości do podjęcia dziedzictwa.

Treści nauczania wydobywają poszczególne wątki dziedzictwa kulturowego, ważne z perspektywy współczesnej, nawet takie, które są drugorzędne z perspektywy epoki, do której przynależą. Szczególnie zalecane jest szerokie uwzględnianie problematyki ojczyściej i regionalnej.

Zajęcia powinny mieć charakter interdyscyplinarny, a poszczególne wątki mogą być realizowane przez nauczycieli różnych specjalności (np. historia, wiedza o kulturze, filologia klasyczna, filozofia).

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem bogatego spektrum tekstów kultury: piśmiennictwa, nagrań muzycznych, ikonografii, filmoteki, ze szczególnym uwzględnieniem dorobku kultury polskiej oraz własnego regionu.

Przedmiot uzupełniający: **ZAJĘCIA ARTYSTYCZNE**

Cele kształcenia - wymagania ogólne

- I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji - percepcja sztuki.
- II. Tworzenie wypowiedzi - ekspresja przez sztukę.
- III. Analiza i interpretacja tekstów kultury - recepcja sztuki.

Przykładowe zajęcia: Zespół wokalny

Treści nauczania - wymagania szczegółowe

1. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji - percepcja sztuki. Uczeń:
 - 1) aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym szkoły i środowiska;
 - 2) stosuje podstawowe zasady związane ze śpiewem zespołowym;
 - 3) współpracuje z zespołem według ustalonych reguł;
 - 4) zna rolę i zadania dyrygenta (lidera zespołu);
 - 5) zna i stosuje zasady zachowania estradowego.
2. Tworzenie wypowiedzi - ekspresja przez sztukę. Uczeń:
 - 1) stosuje różne rodzaje aktywności muzycznej;
 - 2) tworzy wokalne wypowiedzi dźwiękowe o różnych funkcjach;
 - 3) wykonuje improwizacje głosowe;
 - 4) współtworzy opracowania utworów na zespół wielogłosowy.
3. Analiza i interpretacja tekstów kultury - recepcja sztuki. Uczeń:
 - 1) świadomie wybiera repertuar, dokonuje oceny jego trudności, wartości i atrakcyjności;
 - 2) rozpoznaje i określa elementy muzyki oraz budowę utworu muzycznego;
 - 3) interpretuje wykonywane utwory zgodnie z ich stylem i przeznaczeniem.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Czemu winny służyć zajęcia artystyczne w liceum?

- Rozwijaniu i rozbudzaniu indywidualnych pasji artystycznych i twórczych uczniów.
- Rozwijaniu kompetencji w posługiwaniu się tradycyjnymi i nowymi środkami ekspresji artystycznej i twórczej (tradycyjne i cyfrowe instrumenty muzyczne, nowe i tradycyjne media plastyczne, telefony komórkowe, kamery i aparaty cyfrowe itp.).
- Nabywaniu umiejętności planowania i realizacji własnych projektów artystycznych.
- Poznaniu specyfiki lokalnych ośrodków i instytucji kultury oraz oferty i form pracy ośrodków działających na polu edukacji kulturalnej i artystycznej.
- Rozwijaniu umiejętności współdziałania w organizacji działań w przestrzeni publicznej (w środowisku lokalnym i w Internecie).

W jakich formach organizacyjnych należy realizować zajęcia artystyczne?

Sensownej realizacji idei zajęć artystycznych najlepiej służą:

- Zajęcia terenowe prowadzone we współpracy z lokalnymi instytucjami, ośrodkami oraz animatorami kultury muzycznej.
- Warsztaty i zajęcia służące rozwijaniu umiejętności artystycznych w zakresie muzyki, plastyki, teatru, tańca, fotografii, filmu itp.
- Zajęcia o formie hybrydowej łączące kompetencje uczniów zdobyte w sferze nieformalnej ze wsparciem profesjonalnie przygotowanych specjalistów (np. konsultowanie indywidualnych prac uczniów z zakresu fotografii, filmu itp.). Jest to forma szczególnie polecana ze względu na jej wysoką efektywność dydaktyczną.
- Indywidualne formy wypracowane przez nauczyciela i uczniów służące efektywnej realizacji projektów stanowiących treść autorsko pomyślanych zajęć artystycznych.

Podstawa programowa -języki obce

Zajęcia powinny być dostosowane do poziomu przygotowania ucznia, które uzyskał na wcześniejszych etapach edukacyjnych.

Poziomy zajęć z języków obcych nowożytnych:

- 1) **na I i II etapie edukacyjnym:**
wszystkie zajęcia odbywają się na jednym poziomie;

- 2) **na III etapie edukacyjnym:**
 - a) na poziomie III.0 – dla początkujących,
 - b) na poziomie III.1 – na podbudowie wymagań dla II etapu edukacyjnego;

- 3) **na IV etapie edukacyjnym:**
 - a) na poziomie IV.0 – dla początkujących,
 - b) na poziomie IV.1 – dla kontynuujących naukę:
 - w zakresie podstawowym – na podbudowie wymagań III.0,
 - w zakresie rozszerzonym – na podbudowie wymagań III.1,
 - c) na poziomie IV.2 – dla oddziałów dwujęzycznych.

Podstawa programowa - nowe technologie i edukacja medialna

Szkoła powinna przygotować uczniów do życia w społeczeństwie informacyjnym.

Nauczyciele powinni stwarzać uczniom warunki na zajęciach z różnych przedmiotów do nabywania umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, z zastosowaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Wspomagać ich powinna dobrze wyposażona biblioteka szkolna, dysponująca księgozbiorem oraz zasobami multimedialnymi (w tym: filmoteka, fonoteka).

Nauczyciele wszystkich przedmiotów powinni współpracować z nauczycielami bibliotekarzami w celu wszechstronnego przygotowania uczniów do samokształcenia i świadomego wyszukiwania, selekcjonowania i wykorzystywania informacji.

Każdy nauczyciel powinien poświęcić dużo uwagi edukacji medialnej, czyli wychowaniu uczniów do właściwego odbioru i wykorzystania mediów.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Podstawa programowa -wychowanie fizyczne

Część zajęć WF ma pozostać w systemie klasowo-lekcyjnym (1 godz. tyg.), w tej części realizowane są wymagania określone w podstawie programowej,

- część zajęć odbywać się będzie w postaci zajęć pozalekcyjnych lub pozaszkolnych (2 godz. tyg.). Będą one obowiązkowe, ale umożliwiąć będą wybór treści i form zajęć.

Szkoła, uwzględniając lokalne tradycje i warunki, a także potrzeby i oczekiwania uczniów powinna organizować zajęcia o profilu:

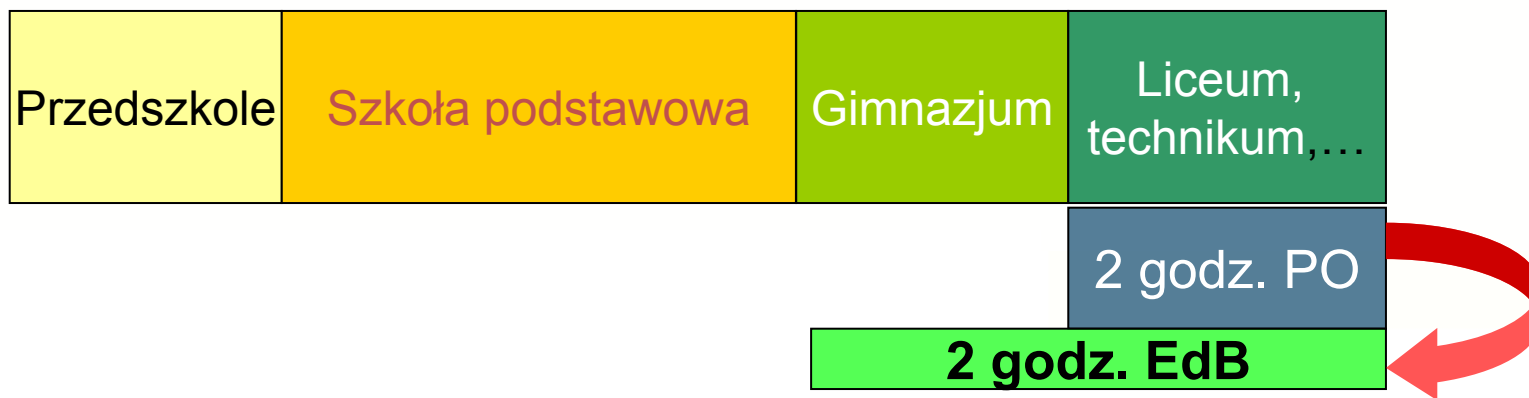
- sportowym
- rekreacyjno-zdrowotnym
- tanecznym
- turystycznym.

Podstawa programowa - edukacja dla bezpieczeństwa

Treści kształcenia obejmują:

- tradycyjne obszary, np. pierwszą pomoc
- nowe rodzaje zagrożeń czasu pokoju (terroryzm, katastrofy, zachowanie tłumu, itp.)

Programy nauczania.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 8 czerwca 2009 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników Dz.U.09.89.730

Dopuszczone do użytku w danej szkole programy wychowania przedszkolnego lub programy nauczania stanowią odpowiednio zestaw programów wychowania przedszkolnego lub szkolny zestaw programów nauczania. (UoSO, art.22a)

Rola nauczyciela:

- Nauczyciel jest prawdziwym autorem realizowanego programu nauczania i wie, jak zorganizować proces nauczania w swojej klasie. Nowe regulacje prawne oddają w ręce nauczyciela zadanie przedstawienia tej koncepcji dyrektorowi.
- Nauczyciel może posilkować się znanymi programami, ale przede wszystkim musi poznać podstawę programową, przemyśleć ją i zaplanować własny sposób realizacji.

Rola dyrektora szkoły:

- Dyrektor szkoły, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, dopuszcza do użytku w danej szkole zaproponowany przez nauczyciela program nauczania.
- Dyrektor szkoły jest odpowiedzialny za uwzględnienie w zestawie programów wychowania przedszkolnego i szkolnym zestawie programów nauczania całości podstawy programowej.

Nauczyciel może:

- ✓ opracować program samodzielnie bądź we współpracy z innymi nauczycielami;

albo

- ✓ przedstawić dyrektorowi szkoły program opracowany przez innego autora (autorów), np. może wybrać program nauczania spośród programów dostępnych na rynku, jeśli uważa, że taki właśnie program najlepiej odpowiada potrzebom jego uczniów i warunkom, w jakich pracuje;

albo

- ✓ przedstawić program opracowany przez innego autora (autorów) wraz z dokonanymi przez siebie modyfikacjami, wskazując zakres proponowanych zmian z uzasadnieniem, dlaczego je proponuje.

Zaproponowany przez nauczyciela program nauczania powinien być dostosowany do potrzeb i możliwości uczniów, dla których jest przeznaczony.

Przed dopuszczeniem programu nauczania ogólnego do użytku w danej szkole, dyrektor szkoły może zasięgnąć opinii:

- ✓ nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego, posiadającego wykształcenie wyższe i kwalifikacje wymagane do prowadzenia zajęć edukacyjnych, dla których program jest przeznaczony;

albo:

- ✓ konsultanta lub doradcy metodycznego;

albo:

- ✓ zespołu nauczycielskiego, zespołu przedmiotowego lub innego zespołu problemowo-zadaniowego, o których mowa w przepisach w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół.

Opinia powinna zawierać w szczególności ocenę:

- ✓ **zgodności programu nauczania ogólnego z podstawą programową kształcenia ogólnego,**
- ✓ **dostosowania programu do potrzeb i możliwości uczniów, dla których jest przeznaczony.**

Kwalifikacje do nauczania „nowych” przedmiotów

- Nauczania przyrody w liceum będą mogli się podejmować nauczyciele biologii, geografii, fizyki i chemii, którzy zechcą zrealizować cel zainteresowania uczniów aktualnymi zdobyczami nauk przyrodniczych.
- Możliwe będzie także powierzanie nauczania przyrody parze nauczycieli dwóch różnych przedmiotów (na przykład część godzin zrealizuje geograf, a część fizyk i każdy z nich wybierze wątki tematyczne lub przedmiotowe bliskie własnym zainteresowaniom.
- Historii i społeczeństwa będą mogli uczyć historycy.
- Możliwe będzie także powierzanie nauczania historii i społeczeństwa parze dwóch nauczycieli przedmiotów humanistycznych – np. historii i wos-u, czy historii i filozofii, lub historii i wiedzy o kulturze (każdy wybierze wątki tematyczne lub epokowe bliskie własnym zainteresowaniom.

Rekrutacja a oferta edukacyjna.

Do liceów ogólnokształcących będzie mogła być prowadzona tak jak obecnie:

- do klas o „profilach” – określonych przez zestaw przedmiotów realizowanych o zakresie rozszerzonym.

Klasę może charakteryzować także:

- zestaw i poziom zaawansowania oferowanych języków obcych,
- zestaw przedmiotów uzupełniających, także autorstwa szkoły.

Kryteria rekrutacyjne:

np. oceny z kilku wybranych przedmiotów (przynajmniej trzy) na świadectwie oraz wybrane wyniki częściowe z egzaminu gimnazjalnego (również przynajmniej trzy)

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

ZAPRASZAMY :
www.ore.edu.pl

OŚRODEK ROZWOJU EDUKACJI
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00, fax 22 345 37 70
ul. Polna 46a
00-644 Warszawa
tel. 22 825 44 51 (do 53)

Dziękuję za uwagę!

andrzej.jasinski@ore.edu.pl

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

